

ČÍM V LITURGII OSLAVUJEME BOHA?

liturgia a problém oslavy – zmysel liturgie – nový pohľad na liturgiu – uctievanie – oslava – zvestovanie

Už sme spomínali oslavu Boha – aj to, že táto oslava je hlavným poslaním a zmyslom liturgie (katechéza 448). Teraz nás možno napadne, že tým, čím v liturgii oslavujeme Boha, je spev a to, ako sa aktívne zapájame do obradov. Či dokonca už len samotný fakt, že verejne, pred tvárou sveta, ideme do kostola, aby sme tam oslavovali Boha. Ale nie je to tak. Veď toto všetko môžeme aj na modlitbovom a chválovom stretku – a možno ešte viac, pretože sa tam môžeme spontánnejšie „odviazať“, môžeme tam celý čas spievať a dvíhať ruky a tancovať a skákať a kričať na Božiu slávu. To pri liturgii až tak úplne nejde. Niekoho možno teraz napadne, že oslavujeme Boha Kristovou obetou, ktorú Mu prinášame – Jeho z Jeho, ten najväčší Dar, ktorý On sám vložil do našich rúk neschopných Mu predložiť niečo hodnotné sami zo seba. Tak to vníma aj liturgia. Ale ani to nie je ono. Veď nikto z neveriacich – ak by náhodou bol na sv. omši – svojimi očami nič neuvidí, aby mohol povedať: „Ty, páni, bol som na tej katolíckej omši a tam sa normálne na oltári chlieb premenil na kusy tela a víno na ľudskú krv a všetko zahalilo nadprirodzené svetlo... Tak to už teda čosi je! Ten Boh tam naozaj je a robí teda husté veci!“ Nie, Kristova obeta je základom sv. omše, ale funkciu oslavy Boha vo svete nesplňa. Čím teda v liturgii a obzvlášť vo sv. omši oslavujeme Boha?

II. vatikánsky koncil o liturgii eucharistie píše: „*V liturgii, zvlášť vo svätej eucharistickej obete, sa totiž „uskutočňuje dielo nášho vykúpenia“... ľudské sa pridružuje a podriaďuje božskému, viditeľné neviditeľnému, akcia kontemplácii, terajšia obec budúcej, ktorú hľadáme. Teda liturgia, zatiaľ čo deň po deň buduje z tých, čo sú v Cirkvi, svätý chrám Pánov, príbytok Boží v Duchu Svätom, až k miere plného vzrastu Kristovho, spolu podivným spôsobom vzpružuje ich sily, aby ohlasovali Krista, a tak ukazuje Cirkev tým, čo sú mimo nej, ako zástavu vztýčenú medzi národmi, pod ktorou sa majú zhromaždiť všetky roztratené diatky Božie, kým nebude jeden ovčinec a jeden pastier. ... Liturgia sa teda právom pokladá za vykonávanie kňazského úradu Kristovho. Ňou sa totiž vnímateľnými znakmi naznačuje a každému znaku príslušným spôsobom uskutočňuje posväcovanie človeka. ... v liturgii vyvrcholuje činnosť Cirkvi a zároveň v nej pramení všetka jej sila. ... najmä z Eucharistie, sťa z prameňa prúdi do nás milosť a čo najúčinnejšie sa dosahuje to posväcovanie ľudí a oslavovanie Boha v Kristu, ku ktorému ako k svojmu cieľu smeruje všetka ostatná činnosť Cirkvi.*“ (Sacrosanctum concilium) Všimnime si v tomto texte zhruba tri veci:

1) Liturgia sa javí ako nejaký „stroj“, mocný nástroj, ktorý Boh „nainštaloval“ na tomto svete, aby sme sa ním menili na synov a dcéry Boha a posväcovali sa, ako hovorí Koncil. Katechizmus potom na margo *milosti posväcujúcej*, ktorú do nás Boh sviatosťami vlieva a v nás ju upevňuje, hovorí, že „*Je to posväcujúca alebo zbožšťujúca milosť ... Táto milosť je v nás prameňom diela nášho posvätenia*“ (KKC 1999). Následne „*Ovocie sviatostného života spočíva v tom, že Duch adoptívneho synovstva zbožšťuje veriacich, lebo ich životne spája s jednorodeným Synom, Spasiteľom*“ (KKC 1129). Cieľom liturgie je teda naša skutočná premena v Krista, naše opravdivé zbožštenie sa v Kristovi, s ktorým sa „*životne spájame*“ – čiže bytostne, celým svojim bytím, všetkým, čím sme a čo žijeme, aby sa tak v nás Kristus stal „*všetko a vo všetkom*“ (Kol 3,11 SSV). Znova si predstavme kostol ako nejakú „továreň“, do ktorej na začiatku vchádzame ako ľudia a potom – procesom liturgie a našej účasti na nej – sa meníme a premieňame, aby sme na konci vyšli von už nie ako obyčajní ľudia, ale ako synovia a dcéry Boha, „druhí Kristovia“, ako to rani kresťania nazývali. Toto je teda

zmysel liturgie, jej účel a jej moc. Je len našou škodou, že mnohí o tomto poslaní liturgie vôbec netušime, nevieme ju vôbec využívať na svoje spasenie a premenenie. *Podobáme sa ľuďom, ktorí sa rozhodli pre zdravý životný štýl a preto si chodia trikrát do týždňa posediť na hodinku do fitnescentra, lebo veď ľudia, čo chcú byť zdraví, by tam mali chodiť – ale nikdy ich ani nenapadne, že všetky tie činky a stroje sú na to, aby na nich cvičili. A tak tam vždy len sedia, pozerajú sa (a nudia sa) – a potom idú domov a sťažujú sa, že stále sa nie a nie zbaviť toho tuku a stále nie a nie nabrat' žiadnu kondičku a pritom už roky „chodia do fitka“ a stále nič... Podobne aj mnohí kresťania „chodia do kostola“ – ale súčasne sa ešte nikdy skutočne do liturgie nezapojili, pretože neporozumeli, k čomu slúži, nevedia ju „používať“ a teda sa ňou ani nenechávajú premieňať... Čo je smutné. Musíme sa naučiť pozeráť na liturgiu novým spôsobom. A začať sa ju učiť používať tak, ako nám ju Boh daroval. Nie ako „nedel'nú povinnosť“, ktorú si „splníme“, ale ako účinný nástroj, ktorý máme často až denne k dispozícii na našu premenu v Boha!*

2) Teraz už nám je jasné, že ak je liturgia uctievaním Boha, potom jadrom tohto uctievania je práve naša *premena a pripodobňovanie* sa Bohu. Ak totiž Boha uctievať, potom to znamená, že pre nás je úcty hodný. Čiže je niekým, koho obdivujeme, kto je našim idolom, koho milujeme a zbožňujeme kvôli tomu, kým je a čím je. A teda snívame o tom, aby sme aj sami boli ako On, celým srdcom sa Mu túžime podobať, čo najviac, ako len dokážeme (porov. úvaha č. 435). Práve touto túžbou a snahou skladáme Bohu hold a úctu, tým, že Ho napodobňujeme, nasledujeme, premieňame sa podľa Jeho vzoru, ako hovorí Písmo: „*Napodobňujte Boha ako milované deti*“ (Ef 5,1 SSV). A keďže presne toto je zmyslom a poslaním daru liturgie, je liturgia vrcholným miestom uctievania Boha: miestom, kde prichádzame, zomierajúc svojmu starému „ja“, aby sme sa naplno a bez prekážok vystavovali Božej moci, stravovaní túžbou byť ňou premieňaní v Neho a skutočne ňou aj v Neho premieňaní!

3) Táto premena potom ústi do dokonalej oslavy Boha. Ak totiž Boha oslavujeme slovami – ako napríklad na stretku, na chválach,... tak sú to len slová. Pekné, ale len slová... Ak Boh našimi rukami koná znamenania a zázraky, to už je viac – ale ani to ešte nie je dokonalá oslava Boha. Najväčším Božím skutkom a zázrakom je totiž zbožštenie človeka. Ono je tým vrcholným Dielom, pre ktoré stvoril svet, stal sa človekom a zomrel na kríži. V tomto Diele je potom Boh aj najviac oslávený. Ak teda ľudia okolo nás vidia – skutočne, na vlastné oči! – ako do kostola vchádzajú ľudia, slabí, krehkí, často zranení, či dokonca rozhadaní... a von vychádzajú synovia a dcéry Boha, plní Svetla, plní nadpozemskej čírosti a lásky, premenení, zmierení, zjednotení, plní radosti a jasia, mocní v Sile Mocného... tak TOTO je skutočná oslava Boha! A toto je dôvod, prečo je liturgia a obzvlášť svätá omša nielen vrcholným aktom uctievania Boha, ale aj vrcholným aktom oslavy Boha. A, v konečnom dôsledku, aj vrcholným aktom evanjelizácie, zvestovania Boha všetkým národom. Pretože je viditeľným, neprehliadnuteľným svedectvom Božej premieňajúcej a zbožšťujúcej Moci uprostred sveta! Samozrejme, len za predpokladu, že je tu (a na nej) aspoň niekto, kto jej rozumie, chápe ju, využíva ju a nie je na nej iba divákom, ktorý si práve „plní svoju nedel'nú povinnosť“, ale skutočne sa jej zúčastňuje a necháva sa ňou vskutku premieňať!